

Dr. ÇiĐdem YAZICI

Mef Őniversitesi Hukuk Fakóltesi

Medeni UsŐl ve İcra-İflâs Hukuku ABD ŐĐretim Őyesi

MEDENİ USŪL HUKUKUNDA KARŐI DAVA

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1
I. SUNUŞ VE İNCELEME PLANI.....	1
II. KARŞI DAVANIN TARİHSEL TEMELLERİ.....	3
A. Roma Hukukunda Karşı Dava.....	4
1. Legis Actiolar Usûlünde Karşı Dava.....	6
2. Formula Usûlünde Karşı Dava.....	7
3. Justinianus Döneminde Karşı Dava.....	8
B. Kanonik Hukukta Karşı Dava.....	10
C. İtalya’da Glassatörlar ve Postglassatörlar Döneminde Karşı Dava.....	11
D. Orta Çağ Cermen Hukukunda Karşı Dava.....	12
E. Almanya’da Rezepsiyon Süresince Karşı Dava.....	13
F. Türk Hukukunda Karşı Dava.....	16
1. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’ndan Önce Karşı Dava.....	16
2. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nun Karşı Davaya İlişkin Hükümleri.....	22

BİRİNCİ BÖLÜM
KARŞI DAVANIN HUKUKÎ TEMELLERİ VE
TÜRLERİ

§1. KARŞI DAVA HAKKINDA GENEL BİLGİLER	25
I. Karşı Davanın Tanımı	25
II. Karşı Davanın Müstakil Bir Dava Olması	30
§2. BAZI HUKUK SİSTEMLERİNDE ve TÜRK HUKUKUNDA KARŞI DAVAYA İLİŞKİN DÜZENLEMELER	33
I. Alman Hukukunda Karşı Dava	33
II. İsviçre Hukukunda Karşı Dava	35
III. İngiliz Hukukunda Karşı Dava	37
IV. Amerika Birleşik Devletleri Hukukunda Karşı Dava.....	39
V. Türk Hukukunda Karşı Dava	40
§3. KARŞI DAVANIN MEDENÎ USÛL HUKUKUNA HÂKİM OLAN BAZI İLKELERLE İLİŞKİSİ	43
I. Karşı Davanın Usûl Ekonomisi ile İlişkisi.....	45
II. Karşı Davanın Tasarruf İlkesi ile İlişkisi.....	48
III. Karşı Davanın Çelişkili Kararlar Verilmemesi ve Hukukî Güvenlik İlkesi ile İlişkisi.....	50
IV. Karşı Davanın Silahların Eşitliği İlkesi ile İlişkisi.....	51
§4. MAHKEMEDEN İSTENEN HUKUKÎ KORUNMAYA GÖRE KARŞI DAVA TÜRLERİ	53
I. Karşı Eda Davası	54
A. Genel Olarak Karşı Eda Davaları.....	54
B. Eş Zamanlı Edimlerin İfası ve Karşı Dava.....	57
II. Karşı Tespit Davası.....	60
A. Kısmî Davaya Karşı Menfi Tespit Davası.....	63
1. Kısmî Davaya Karşı Menfi Tespit Davasının Konusu	65
2. Kısmî Davaya Karşı Menfi Tespit Davası Bakımından Hukukî Yarar	72

3. Karşı Menfi Tespit Davasında Hukukî Yararın Belirlenmesinde Kısmî Davada Kesin Hükümün Sınırlarının Etkisi	75
a. Kısmî Davanın Reddi Halinde Maddî Anlamda Kesin Hüküm Etkisi ve Karşı Dava Bakımından Değerlendirilmesi.....	77
b. Kısmî Davanın Kabulü Halinde Maddî Anlamda Kesin Hüküm Etkisi ve Karşı Dava Bakımından Değerlendirilmesi.....	83
B. Tam Eda Davasına Karşı Menfi Tespit Davası.....	84
III. Karşı İnşai Dava.....	86
§5. TALEP SONUCUNA GÖRE BAZI DAVALARIN KARŞI DAVADA GÖSTERDİĞİ ÖZELLİKLER.....	87
I. Terditli Karşı Dava	87
A. Karşı Davada Terdit İlişkileri.....	87
B. Karşı Davanın Terditli Olarak Açılmasının (Yardımcı Karşı Davanın) Caiz Olup Olmadığı	91
II. Belirsiz Alacak Davası.....	98
A. Karşı Davanın Belirsiz Alacak Davası Olarak Açılması ...	99
B. Belirsiz Alacak Davasına Karşı Dava Açılması.....	103
§6. KARŞI DAVAYA KARŞI DAVA.....	103
I. Bazı Hukuk Sistemlerinde Karşı Davaya Karşı Dava.....	104
II. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre Karşı Davaya Karşı Dava	105

İKİNCİ BÖLÜM

KARŞI DAVANIN ŞARTLARI VE TARAFLARI

§7. KARŞI DAVANIN ŞARTLARI	107
I. Karşı Davanın Açıldığı Anda Asıl Davanın Derdest Olması	108
II. Asıl Dava ile Karşı Davanın Aynı Mahkemede Görülmesi ...	110

A.	Asıl Dava ile Karşı Davanın Aynı Yargı Yoluna Tâbi Olması ve Mahkemenin Her İki Dava Bakımından da Yargı Yetkisinin Bulunması	111
1.	Asıl Dava ile Karşı Davanın Aynı Yargı Yoluna Tâbi Olması.....	111
2.	Mahkemenin Yargı Yetkisi, Karşı Davada Devletin ve Devlet Görevlilerinin Yargı Bağışıklığı.	115
B.	Karşı Davada Görevli Mahkeme.....	119
1.	Asıl Dava ile Karşı Dava Bakımından Farklı Mahkemelerin Görevli Olması.....	124
a.	Davalardan Birisi İçin Asliye Hukuk Mahkemesinin Diğeri İçin Sulh Hukuk Mahkemesinin Görevli Olması.....	130
b.	Davalardan Birisi İçin Genel Mahkemenin Diğeri İçin Özel Mahkemenin Görevli Olması..	132
c.	Her İki Dava Bakımından da Farklı Özel Mahkemelerin Görevli Olması.....	136
2.	Görevsizlik Halinde Karşı Dava Bakımından Mahkemenin Vereceği Karar.....	138
C.	Karşı Davada Mahkemenin Yetkisi.....	139
1.	Asıl Davanın Yetkisiz Mahkemede Açılması Halinde Karşı Dava.....	143
2.	Karşı Davanın Yetki İtirazı	144
3.	Yetki Sözleşmelerinin Karşı Dava Bakımından Değerlendirilmesi	146
III.	Asıl Dava ile Karşı Davanın Aynı Yargılama Usûlüne Tâbi Olması.....	149
IV.	Karşı Davanın Esasa Cevap Süresi İçerisinde Açılması	152
A.	Esasa Cevap Süresinin Uzatılması Halinde Karşı Dava Açılması.....	155
B.	Esasa Cevap Süresi Geçtikten Sonra ve Eski Hale Getirme Yoluyla Karşı Dava Açılması	156
C.	Cevap Dilekçesinden Önce Karşı Dava Açılması	159

D.	İslah Yoluyla Karşı Dava Açılabilip Açılamayacağı Sorunu	160
E.	Asıl Davanın İslahı Halinde Karşı Dava Açılabilmesi	162
F.	Asıl Dava Bakımından Yargılamanın İadesi Aşamasında Karşı Dava Açılabilip Açılamayacağı Sorunu	163
V.	Asıl Dava ile Karşı Dava Arasında Yakın İlişki Bulunması...	165
A.	Asıl Dava ile Karşı Dava Arasında Takas İlişkisi Bulunması.....	167
1.	Genel Olarak Takas ve Takasın Davada İleri Sürülmesi.....	168
a.	Dava Dışında Yapılmış Takasın Davada İleri Sürülmesi.....	172
b.	Takasın İlk Defa Davada İleri Sürülmesi	175
2.	Takasın Karşı Dava Olarak İleri Sürülmesi	179
3.	Karşı Davada Takasın Terditli veya Asıl Alacak ile Çekişerek İleri Sürülmesi.....	182
4.	Takasa Dayalı Karşı Davada Mahkemenin Vereceği Karar	184
B.	Asıl Dava ile Karşı Dava Arasında Mahsup İlişkisi Bulunması.....	187
1.	Genel Olarak Mahsup.....	187
2.	Mahsuba Dayalı Karşı Dava.....	191
C.	Asıl Dava ile Karşı Dava Arasında Bağlantı Bulunması..	196
1.	Davaların Aynı veya Benzer Sebepden Doğmuş Olması	197
2.	Davalardan Birisi Hakkında Verilecek Hükümün Diğerini Etkileyecek Nitelikte Bulunması.....	202
3.	Bağlantının Tespitinde Hâkimin Takdiri.....	204
VI.	Karşı Davada Hukukî Yararın Bulunması	205
A.	Takas veya Mahsup Talebi ile Açılan Karşı Davada Hukukî Yararın Belirlenmesi.....	206

B. Asıl Dava ile Karşı Dava Arasındaki Bağlantıya Dayalı Olarak Açılan Karşı Davada Hukukî Yararın Belirlenmesi	211
VII. Karşı Davanın Şartları Gerçekleşmeden Açılmasının Sonuçları.....	212
VIII. Karşı Dava Bakımından Arabulucuya Başvuru Şartının Değerlendirilmesi.....	216
§8. KARŞI DAVANIN TARAFLARI	220
I. Genel Olarak Taraf Kavramı.....	220
II. Karşı Davada Taraf Olabilecek Kişiler	223
III. Asıl Davanın Taraflarının Karşı Dava Yetkisi	226
A. Asıl Davanın Bağımlı Dava Takip Yetkilisinin Karşı Dava Yetkisi.....	227
B. Asıl Davanın Bağımsız Dava Takip Yetkilisinin (Dava Yetkininin) Karşı Dava Yetkisi.....	228
IV. Asıl Davanın Tarafı Olmayan Kişilerin Karşı Dava Yetkisi	231
A. Alman Hukukunda Asıl Davanın Tarafı Olmayan Kişilerin Karşı Dava Yetkisine Yaklaşım.....	232
1. Alman Federal Mahkemesi'nin Asıl Davanın Tarafı Olmayan Kişilerin Karşı Dava Yetkisine Yaklaşımı	233
2. Asıl Davanın Tarafı Olmayan Kişilerin Karşı Dava Yetkisi Hakkında Doktrinde İleri Sürülen Görüşler	237
B. İsviçre Hukukunda Asıl Davanın Tarafı Olmayan Kişilerin Karşı Dava Yetkisine Yaklaşım.....	244
C. Türk Hukukunda Asıl Davanın Tarafı Olmayan Kişilerin Karşı Dava Yetkisinin Değerlendirilmesi.....	248
1. Asıl Davanın Tarafı Olmayan Kişilerin Karşı Davacı ya da Karşı Davalının Yanında Taraf Olması	250
2. Asıl Davanın Tarafı Olmayan Kişilerin Karşı Davada Tek Başına Taraf Olması.....	255
§9. KARŞI DAVA AÇMA KÜLFETİ	256

- I. Geniş Anlamda ve Dar Anlamda Karşı Dava Açma Külfeti. 256
- II. Türk Hukukunda Karşı Dava Külfeti Bakımından Deęerlendirme..... 259

 C NC  BÖLÜM
KARŞI DAVANIN İNCELENMESİ, SONA
ERMESİ VE ÖZELLİK ARZ EDEN BAZI
UYGULAMALARI

-  10. KARŞI DAVADA DİLEKÇELERİN DEęİŐİMİ VE  N İNCELEME261**
- I. Karşı Davada Dilekçelerin DeęiŐimi..... 261
- A. Karşı Dava Dilekçesi ve Karşı Davaya Cevap Dilekçesi . 261
1. Genel Olarak..... 261
2. Asıl Dava Bakımından Davalının Yurt İçinde Adres Bildirme Zorunluluęunun Karşı Dava Bakımından Etkisi..... 263
- B. Karşı Davada Cevaba Cevap ve İkinci Cevap Dilekçeleri 264
- II.  n İnceleme..... 265
-  11. KARŞI DAVANIN TAHKİKAT AŐAMASI 267**
- I. Tahkikatın Asıl Dava ile Birlikte Yürütülmesi 267
- II. Karşı Dava ile Asıl Davanın Birbirleri Bakımından Bekletici Sorun Yapılması..... 269
- III. Tahkikatın Daha İyi Yürütülmesi İçin Davaların Ayrılması 272
- IV. DuruŐmalar ve Dava Dosyasının İŐlemden Kaldırılması..... 275
- A. Asıl Dava ve Karşı Dava Bakımından DuruŐmaların Ortak Yapılması 275
- B. Dava Dosyasının İŐlemden Kaldırılması 276
- V. İddia ve Savunmaların Değerlendirilmesi..... 278
- A. Genel Olarak..... 278

B. Asıl Davada İleri Sürülen İtiraz ve Def'ilerin Karşı Davaya Etkisi	279
§12. KARŞI DAVANIN SONA ERMESİ.....	282
I. Genel Olarak Karşı Davada Karar	283
A. Karşı Davada Hükümün Tamamlanması.....	285
B. Karşı Davada Bakımından Kısmi Karar	287
II. Karşı Davada Hüküm Yerine Geçen Taraf İşlemleri.....	291
III. Karşı Davanın Diğer Sona Erme Nedenleri	293
§13. KARŞI DAVA BAKIMINDAN KANUN YOLLARI	295
I. Genel Olarak Karşı Davada Bakımından Kanun Yolları	295
II. Terditli Olarak Açılan Karşı Davada (Yardımcı Karşı Davada) Kanun Yoluna Başvurunun Değerlendirilmesi.....	299
III. Kanun Yolu İncelemesi Aşamasında Karşı Davanın Açılmaması	301
IV. Karşı Davada Bakımından İstinaf.....	304
A. Karşı Davada Bakımından İstinaf Edilebilecek Kararlar ...	304
B. Karşı Davada Bakımından İstinaf Başvurusu ve İstinaf Yoluna Başvuruda Hukuki Yararın Belirlenmesi	307
C. Karşı Davada Bakımından İstinaf İncelemesi ve İstinaf İncelemesi Sonunda Verilebilecek Kararlar.....	309
V. Karşı Davada Bakımından Temyiz	311
A. Karşı Davada Bakımından Temyiz Edilebilecek Kararlar...	311
B. Karşı Davada Bakımından Temyiz İncelemesi	313
VI. Karşı Davada Bakımından Yargılamanın İadesi.....	315
§14. KARŞI DAVADA YARGILAMA GİDERLERİ.....	317
I. Karşı Davada Harçlar.....	318
II. Karşı Davada Masraflar	323
III. Karşı Davada Vekâlet Ücreti	326
§15. TAHKİMDE KARŞI DAVA.....	328
I. Tahkim Sözleşmesinin Kapsamı Bakımından	328

II. Tahkim Yargılamasında Karşı Davanın Açılması ve İncelenmesi	334
§16. HACİZDE İSTİHKAK DAVASINA KARŞI DAVA OLARAK TASARRUFUN İPTALİ DAVASI AÇILMASI	338
I. Genel Olarak İstihkak Davası ve Tasarrufun İptali Davası ..	338
II. İstihkak Davasına Konu Malın Borçlunun veya Borçlu ile Birlikte Üçüncü Kişinin Elinde Olması	340
III. İstihkak Davasına Konu Malın Üçüncü Kişinin Elinde Olması	344
§17. BOŞANMA DAVALARINDA KARŞI DAVA.....	345
I. Boşanma Davasında Karşı Davanın Konusu	345
II. Boşanma Davasına Karşı Davaya İlişkin Özellik Arzeden Hususlar	348
A. Boşanma Davalarında Yetki.....	348
B. Boşanma Davalarında Karşı Davanın Süresinde Açılmaması Halinde Verilmesi Gereken Karara İlişkin Yargıtay Uygulaması.....	349
C. Asıl Dava veya Karşı Davada Boşanma Kararı Verilmesinin Sonuçları.....	351
§18. İTİRAZIN İPTALİ DAVASI VE MENFİ TESPİT DAVASININ BİRBİRLERİNE KARŞI DAVA OLARAK AÇILMASI SORUNU	352
I. İtirazın İptali Davasına Karşı Menfi Tespit Davası Açılması	353
II. Menfi Tespit Davasına Karşı İtirazın İptali Davası Açılması	356
§19. ÇEKİŞMESİZ YARGI İŞİNE KARŞI DAVA.....	360
SONUÇ	363
KAYNAKÇA	379